

Učební osnova předmětu

Fyzika

Studijní obor: Aplikovaná chemie

Zaměření:	ochrana životního prostředí analytická chemie chemická technologie
Forma vzdělávání:	denní
Celkový počet vyučovacích hodin za studium:	177 1.ročník: 35 týdnů po 3 hodinách 2.ročník: 36 týdnů po 2 hodinách
Platnost:	od 1. 9. 2009 do 31. 8. 2013

Pojetí vyučovacího předmětu

Obecný cíl předmětu

Výuka fyziky navazuje na fyzikální poznatky získané v základním vzdělávání a dále je rozvíjí. Pozornost je věnována zejména těm tematickým celkům, ve kterých je možné ukázat přínos fyzikálních poznatků pro chemii a pro běžný život.

Vyučovací předmět fyzika je předmětem všeobecně vzdělávacím povinného vzdělávacího programu aplikovaná chemie. Plní průpravnou funkci pro odbornou složku vzdělávání. Rozvíjí intelektové schopnosti, numerické dovednosti, logické a tvůrčí myšlení, abstrakci a zručnost. Umožní žákům proniknout do podstaty fyzikálních jevů, čímž přispívá k hlubšímu pochopení dějů, které probíhají v živé i neživé přírodě. Cílem je naučit žáky klást si otázky o okolním světě, kriticky posoudit předložené názory a informace a na základě důkazů vyvodit správné závěry.

Charakteristika učiva

Výuka ve vyučovacím předmětu fyzika směřuje k tomu, aby žák pochopil a osvojil si fyzikální pojmy, zákony, teorie a metody, vysvětlil význam fyzikálních poznatků pro praxi, uměl zacházet s přístroji, provedl a vyhodnotil měření, interpretoval výsledek měření a porovnal jej s teorií, řešil přiměřeně obtížné fyzikální úlohy a problémy z běžného života i technické praxe. Využívá znalostí získaných v matematice, fyzice a chemii na základní škole.

Zahrnuje učivo, ve kterém si žák zopakuje, prohloubí a rozšíří své vědomosti z mechaniky, molekulové fyziky a termiky, elektřiny a magnetismu, optiky a astrofyziky získané na základní škole a doplní je o poznatky z mechanického kmitání a vlnění, speciální relativity a fyziky mikrosvěta.

Pojetí výuky

V prvním ročníku jsou probírány tematické celky mechanika a molekulová fyzika a termika, ve druhém ročníku mechanické kmitání a vlnění, elektřina a magnetismu, optika, speciální teorie relativity, fyzika mikrosvěta a astrofyzika.

Učivo vyučovacího předmětu fyzika je rozděleno na teoretickou a praktickou výuku. V teoretické výuce se využívá výkladu, diskuse, skupinové práce, procvičování pod učitelem, práce s textem a tabulkami, řešení problémových úloh, projekce videa, CD a DVD. Praktická výuka je realizována demonstračními a žákovskými pokusy a laboratorními pracemi. Laboratorní

práce se třída dělí na skupiny dle platných předpisů a konají se v rozsahu čtyři hodiny za rok. Při výuce jsou využívány didaktické pomůcky – modely, schémata, praktické ukázky a měřicí přístroje. Vhodným doplňkem výuky jsou exkurze zaměřené na výuku astrofyziky na Hvězdárně a planetáriu a pro zájemce exkurze do jaderné elektrárny Dukovany.

Hodnocení výsledků

Kontrola vědomostí a dovedností probíhá formou písemného a ústního zkoušení. Ústně je žák zkoušen jedenkrát za pololetí. Písemná zkoušení jsou nejméně tři za pololetí a mají formu didaktického testu, početních úloh, úloh s tvorbou odpovědi. Součástí hodnocení je rovněž úroveň ústního projevu při diskusích a při řešení problémových úloh frontální metodou, výsledky orientačního zkoušení, úroveň řešení domácích úkolů, vypracování protokolu z laboratorních prací, referátů, četnost zapojení do řešení problémových a praktických úloh zadaných jako dobrovolné domácí úkoly.

Přínos předmětu k rozvoji klíčových kompetencí a průřezových témat

Předmět přispívá k rozvoji následujících klíčových kompetencí:

- kompetence k učení
- kompetence k řešení problémů
- komunikační kompetence
- personální a sociální kompetence
- matematické kompetence
- kompetence využívat prostředky ICT a pracovat s informacemi.

Ve výuce předmětu jsou zahrnuta průřezová témata:

- občan v demokratické společnosti
- informační a komunikační technologie

Výsledky vzdělávání:	Učivo:	Počet hodin:
<ul style="list-style-type: none"> - určí síly, které v přírodě a v technických zařízeních působí na tělesa, a jejich význam; - definuje fyzikální veličiny hybnost a impuls síly a uvede vztah mezi nimi, - určí změnu hybnost pomocí impulsu síly; - vysvětlí zákon zachování hybnosti na praktických příkladech. - definuje fyzikální veličiny mechanická práce, výkon, energie, účinnost, odvodí jejich jednotky; - vypočítá mechanickou práci a energii při pohybu tělesa působením stálé síly; - určí výkon a účinnost při konání práce; - analyzuje jednoduché děje s využitím zákona zachování mechanické energie. - vysvětlí pojem pole v souvislosti s druhem, velikostí a směrem síly, která v něm působí; - rozliší tíhové a gravitační pole, správně užívá pojmy tíhová a gravitační síla, tíhové a gravitační zrychlení; - určí sílu působící mezi tělesy v tíhovém a gravitačním poli, - popíše základní druhy pohybu těles v gravitačním poli Země a Slunce. - určí výslednici sil působících na těleso a určí momenty sil; - rozloží sílu působící na těleso na dvě složky; - určí těžiště tělesa jednoduchého tvaru jednoduchým pokusem; - uvede příklady a výhody využití jednoduchých strojů. - aplikuje Pascalův a Archimédův zákon při řešení úloh na tlakové síly v tekutinách; - vysvětlí změny tlaku v proudící tekutině. 	<p>Mechanická práce a energie</p> <p>Gravitační pole</p> <p>Mechanika tuhého tělesa</p> <p>Mechanika tekutin</p>	

Výsledky vzdělávání:	Učivo:	Počet hodin:
<ul style="list-style-type: none"> - určí elektrickou sílu mezi dvěma elektrickými náboji a elektrickou sílu v okolí bodového elektrického náboje; - popíše elektrické pole z hlediska jeho působení na bodový elektrický náboj; - uvede souvislost mezi stavbou a chováním vodiče a izolantu v elektrickém poli; - vysvětlí princip a funkci kondenzátoru; - určí kapacitu kondenzátoru výpočtem. 		

2. ročník: 2 hodiny týdně, (z toho 1 hodina cvičení), celkem 72 hodin

Výsledky vzdělávání	Učivo	Počet hodin:
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - popíše vznik elektrického proudu v látkách, vysvětlí podstatu elektrického odporu; - načrtne schéma jednoduchého a rozvětveného elektrického obvodu; sestaví elektrický obvod podle schématu a změří elektrické napětí a elektrický proud v obvodu; - z naměřených hodnot určí rezistanci rezistoru; - řeší úlohy s elektrickými obvody využitím Ohmova zákona; - řeší úlohy s využitím vztahu $R=\rho.l/S$; - řeší úlohy na práci a výkon elektrického proudu. - vysvětlí elektrickou vodivost kapalin, plynů a polovodičů; - popíše princip a použití polovodičových součástek s přechodem PN; - vysvětlí princip chemických zdrojů napětí; - zná typy výbojů v plynech a jejich využití. - určí magnetickou sílu v magnetickém poli vodiče s proudem a popíše magnetické pole indukčními čarami; - vysvětlí jev elektromagnetické 	<p>Elektřina a magnetismus</p> <p>Elektrický proud</p> <p>Elektrický proud v kapalinách a plynech.</p> <p>Magnetické pole</p>	40

Výsledky vzdělávání:	Učivo:	Počet hodin:
<p>indukce a jeho význam v technice.</p> <ul style="list-style-type: none"> - popíše princip generování střídavých proudů a jejich využití v energetice; - charakterizuje základní vlastnosti obvodů střídavého proudu; - vysvětlí princip transformátoru a usměrňovače střídavého proudu. - vysvětlí vznik elektromagnetického kmitání v oscilačním obvodu; - popíše vznik elektromagnetického vlnění ve sdělovacích soustavách. 	<p>Střídavý proud</p> <p>Elektronika; Elektromagnetické vlnění</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - charakterizuje světlo jeho vlnovou délkou a rychlostí v různých prostředích; - řeší úlohy na odraz a lom světla; - vysvětlí podstatu jevů interference, ohyb a polarizace světla; - popíše význam různých druhů elektromagnetického záření z hlediska působení na člověka a využití v praxi; - řeší úlohy na zobrazení zrcadly a čočkami; - popíše oko jako optický přístroj; - vysvětlí principy základních optických přístrojů. 	<p>Optika</p>	<p>10</p>
<ul style="list-style-type: none"> - popíše důsledky plynoucí ze speciální teorie relativity pro chápání prostoru a času; - zná souvislost energie a hmotnosti objektů pohybujících se velkou rychlostí. 	<p>Speciální teorie relativity</p>	<p>5</p>
<ul style="list-style-type: none"> - objasní podstatu fotoelektrického jevu a jeho praktické využití; - chápe základní myšlenku kvantové fyziky, tzn. vlnové a částicové - vlastnosti objektů mikrosvěta; charakterizuje základní modely atomu; - popíše strukturu elektronového obalu atomu z hlediska energie elektronu; - popíše stavbu atomového jádra a charakterizuje základní nukleony; - vysvětlí podstatu radioaktivity a 	<p>Fyzika mikrosvěta</p>	<p>14</p>

Výsledky vzdělávání:	Učivo:	Počet hodin:
<p>jaderného záření a popíše způsoby ochrany před tímto zářením;</p> <ul style="list-style-type: none"> - popíše štěpnou reakci jader uranu a její praktické využití v energetice - posoudí výhody a nevýhody způsobů, jimiž se získává elektrická energie. 		
<ul style="list-style-type: none"> - charakterizuje Slunce jako hvězdu a popíše sluneční soustavu; - popíše vývoj hvězd a jejich uspořádání do galaxií; - zná současné názory na vznik a vývoj vesmíru; - vysvětlí nejdůležitější způsoby, jimiž astrofyzika zkoumá vesmír. 	Astrofyzika	3